

Левицький В.В., к.е.н., доцент,
Суханова І.Ю.,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки,
м. Луцьк

Інноваційний розвиток як елемент стратегічного забезпечення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства

У статті проаналізовано основні підходи до формування системи стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства на основі його інноваційного розвитку; створено інноваційну систему підприємства складовим етапом якого є стратегічне забезпечення, що містить визначене число квадратантів-стратегій, які формують різні рівні забезпечення інноваційного розвитку та фінансово-економічної безпеки підприємства із одночасним пропонуванням різних ланцюгів їх досягнення.

Ключові слова: інноваційний розвиток, фінансово-економічна безпека, стратегічне забезпечення, управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

В статье проанализированы основные подходы к формированию системы стратегического обеспечения финансово-экономической безопасности предприятия на основе его инновационного развития; создана инновационная система предприятия составным этапом которой является стратегическое обеспечение состоящее из определенного числа квадратантов-стратегий, которые формируют разные уровни обеспечения инновационного развития и финансово-экономической безопасности предприятия с одновременным предложением разных цепей их достижения.

Ключевые слова: инновационное развитие, финансово-экономическая безопасность, стратегическое обеспечение, управление финансово-экономической безопасностью предприятия.

In the article basic approaches are analysed to forming of the system of the strategic providing financial-economic safety enterprise on the basis of it innovative development, the innovative system of enterprise is created the component stage of which is the strategic providing which consists of certain number of kvadratant-strategies, which form the different even providing of innovative development and financial-economic safety of enterprise with simultaneous suggestion of different chains of it achievement.

Key words: innovative development financial-economic safety, strategic providing, management financial-economic safety of enterprise.

Постановка проблеми. Інновації відіграють значну роль у процесах функціонування та розвитку підприємств. Багатогранність прояву інновацій у економічних відносинах, їхній результативний вплив на економічні процеси на підприємстві та у економіці диктує необхідність поглибленого дослідження проблеми управління інноваційним розвитком [3, с. 68]. У найбільш загальному вигляді проблеми використання інновацій у стратегічному забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства залежить від фінансування інноваційного розвитку промислових підприємств та передбачає вирішення таких питань: що саме фінансувати, з яких джерел і яким чином.

Для вирішення питання фінансування інновацій та інноваційного розвитку підприємств варто визначити найсуттєвіші ознаки, які характеризують інновації

як матеріальну основу розвитку організації, оскільки інноваційний розвиток повинен формуватись на основі управління фінансово-економічною безпекою підприємства як елемент системи управління стратегічним забезпеченням [1, с. 212].

Тому, головною метою статті є дослідження процесів формування інноваційного розвитку промислових підприємств, можливості управління ним на основі стратегічного забезпечення управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Постановка завдання. Вищесказане дозволяє сформулювати сукупність аспектів дослідження: об'єкт, джерела та механізм фінансування системи стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки на основі ефективного поєднання із інноваційним розвитком підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання фінансування інновацій та інноваційного розвитку було предметом дослідження багатьох вітчизняних та закордонних науковців: Г. Возняка, О. Гетьмана, С. Захарченка, Т. Кондратьєвої, О. Кузьміна, О. Мороза, М. Портера, В. Рошило, Б. Санто та інших [5, 6, 7].

У працях даних науковців ґрунтовно розроблено проблему фінансування інноваційних процесів на виробництві, технологічних і продуктових інновацій, фінансування екологічних, маркетингових та управлінських інновацій, їхньої ефективності у процесах функціонування фірми. Однак, проблема впливу інноваційного розвитку на стратегічне забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства підприємств потребує більш глибокого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Варто зазначити, що інноваційний розвиток у значній мірі залежить від інноваційності діяльності підприємства, оскільки саме прибутковість інновацій у більшості випадків впливатиме на стратегічне забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

У сучасному розумінні, інноваційний розвиток є головним елементом та стимулом оновлення підприємства та створення передумов для формування системи стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки [4, с. 93].

Ми пропонуємо для удосконалення механізму впливу інноваційного розвитку на фінансово-економічну безпеку створити інноваційну систему підприємства (ІСП), що є сукупністю промислових та фінансових елементів, які входять до складу підприємства, видів діяльності, а також ієрархію та зв'язки між ними, що формують та реалізують інноваційні процеси за допомогою стратегічного забезпечення. Інноваційні зміни повинні проходити в усіх без винятку бізнес-процесах підприємства. Побудова ІСП на підприємстві передбачається на основі аналізу існуючих бізнес-процесів та моделювання нових. На нашу думку, бізнес-процес моделювання інноваційного розвитку – це процес перетворення наукового знання у інновацію, який можна представити як послідовний ланцюг подій, у ході яких інновація визріває від ідеї до конкретного продукту. Ми пропонуємо, виділити наступні етапи побудови інноваційної системи підприємства:

- зміни на будь-якому підприємстві варто розпочати із детального поглибленого аналізу існуючого стану;

- збір та аналізування вихідної інформації з метою виявлення сильних і слабких сторін діяльності підприємства та його інноваційного потенціалу;
- розробка функціональної моделі бізнес-процесів відповідно з ієрархією цілей та виявленим потенціалом інноваційного розвитку;
- розробка системи стратегічного забезпечення управління фінансово-економічною безпекою підприємства;

Управління стратегічним забезпеченням фінансово-економічної безпеки підприємства на основі його інноваційного розвитку – це безперервний процес забезпечення на підприємстві, що знаходиться в певному зовнішньому середовищі, стабільності його функціонування, фінансової рівноваги та регулярного отримання прибутку від інноваційного розвитку на основі комплексу стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки його діяльності у процесі зміни конкурентних ринкових стратегій [2, с. 342]. Дане визначення розглядає процес управління стратегічним забезпеченням фінансово-економічної безпеки підприємства як безперервний, що враховує зміну стану підприємства і вплив на нього зовнішнього середовища. Зазначимо, що даний процес нерозривно пов'язаний із вирішенням проблеми управління стратегічним забезпеченням фінансово-економічної безпеки підприємств та оцінки його рівня. Зазначена оцінка повинна бути відправною точкою в розробці заходів щодо підвищення рівня забезпечення впливу інноваційного розвитку на стан фінансово-економічної безпеки підприємства і в той же час є показником результативності його розвитку. Ми пропонуємо проводити її методами вибору і аналізу відносних значень різних показників стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки інноваційного розвитку за її складовими, що відображають стан фінансово-економічної безпеки із урахуванням змін кон'юнктури ринку, внутрішнього та зовнішнього середовища та зміни його стратегічного забезпечення. Тому, розробимо стратегічне забезпечення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства на основі його інноваційного розвитку (рис. 1), яке комплексно та системно інтегрувало рівень фінансово-економічної безпеки підприємства із інноваційним розвитком та рівнем інновацій на підприємстві.

Квадранти 1, 2, 3 характеризуються стратегіями формування системи фінансово-економічної безпеки підприємства на основі стратегій протидії загрозам розвитку підприємства, що є першим кроком до його інноваційного розвитку, зважаючи на те, що при позиціонуванні підприємства на ринку у даних квадрантах воно може лише протистояти загрозам, які виникають. На даному етапі поки що не розроблено стратегічних або тактичних заходів щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Перший квадрант може характеризуватись стратегією формування системи фінансово-економічної безпеки підприємства за використання стратегії ефективного збуту. Така ситуація пов'язана з тим, що підприємство забезпечує свою стабільну діяльність та протидіє загрозам на основі постійного збуту продукції, короткостроковому кредитуванню та економії ресурсів, що забезпечує зростання рівня його фінансово-економічної безпеки та реалізації першого етапу інноваційного розвитку – протидії загрозам.

Основною відмінністю блоку квадрантів 4, 5, 6 є те, що в них удосконалюється уже сформована система стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. У даних квадрантах формується система ефективного тактичне управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Тобто, підприємство досягає другого рівня інноваційного розвитку – адаптації до змін за допомогою стратегій зміни контрагентів, довгостроково кредитування та зміни напрямів діяльності із одночасним переходом на другий рівень забезпечення фінансово-економічної безпеки у вигляді використання стратегій коротко та довгострокового кредитування та інвестування інноваційного розвитку.

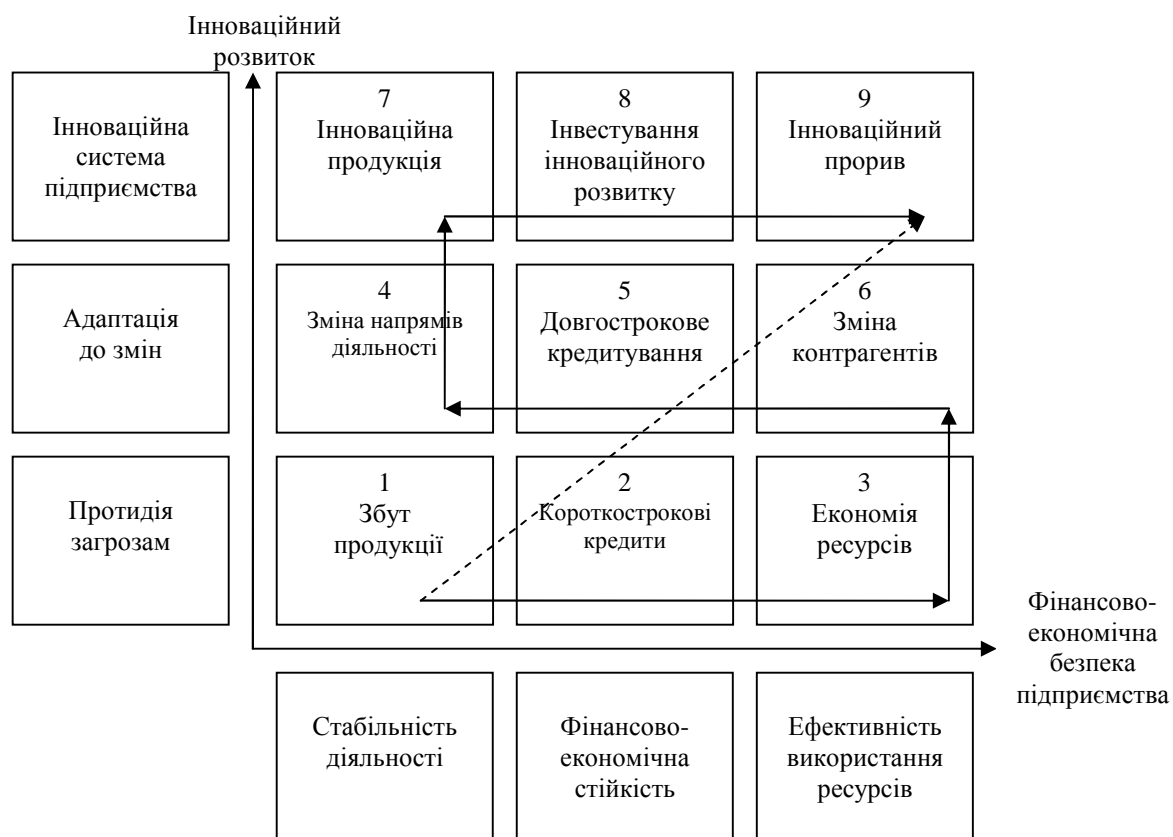

Рис. 1. Система стратегічного забезпечення управління фінансово-економічною безпекою підприємства на основі інноваційного розвитку [6]

Стратегії у квадрантах з 7, 8, 9 характеризуються сформованою стратегічною системою фінансово-економічної безпеки підприємства на основі інноваційного розвитку найвищого рівня, оскільки вони пов'язані, в першу чергу, з його значним інноваційним розвитком та досягненням максимального рівня фінансово-економічної безпеки. При потраплянні підприємства до 7-9 квадрантів підприємство через стратегії інноваційного прориву, посиленого інвестування інноваційної діяльності та випуску інноваційної продукції досягають максимального рівня інноваційного розвитку за одночасного забезпечення максимального рівня фінансово-економічної стійкості, що буде формуватись із використанням стратегій економії ресурсів, зміни контрагентів та інноваційного прориву. Хоча підприємство для формування ефективного стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки може форсувати

ситуацію використовуючи стратегії квадрантів 1, 5, 9 чи поступового руху квадрантами 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Розроблена нами система допоможе підприємству обрати оптимальний напрям інноваційного розвитку та рівень фінансово-економічної безпеки, що можливо досягнути за різних поєднань стратегій поведінки на ринку. Перспективи подальших досліджень полягатимуть у формуванні комплексних стратегічно-ситуаційних карт інноваційного розвитку, які розділені за різними рівнями ризику та можливостями забезпечення довгострокового ефективного розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Бойчик І. Економіка підприємства : [навч. посіб.] / І. Бойчик. – К. : Атіка, 2002. – 480 с.
2. Економіка підприємства : підручник / Й.М. Петрович, А.Ф. Кіт, О.М. Семенів та ін. ; за заг. ред. Й.М. Петровича. – Л. : Новий світ-2000, 2004. – 680 с.
3. Економічна діагностика : [навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / Н.М. Євдокимова, А.В. Кірієнко. – К. : КНЕУ, 2005. – 110 с.
4. Економічна діагностика : [практикум] / Т.Д. Костенко, А.А. Герасимов, В.С. Рижигов та ін.. – К. : Центр учб. л-ри, 2007. – 186 с.
5. Економічна діагностика : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – К. : Центр учб. л-ри, 2007. – 307 с.
6. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – К. : Академвидав, 2003. – 416 с.
7. Мороз О.В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах : монографія / О.В. Мороз, О.А. Сметанюк. – Вінниця : УНІВЕРСУМ, 2006. – 167 с.